

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه- کابل

۲۹ جون ۲۰۲۱

یونس نگاه

جنگ صدساله محافظه کاران و لیبرال ها

افغانستان از صدسال به این سو درگیر جنگ بین لیبرالیزم و محافظه کاری است. لیبرال ها آزادی را معیار پیشرفت دانسته و در تلاش خلع اتوریته سنت اند، ولی محافظه کاران آزادی را نشانه فساد خوانده و سنت را ضامن ثبات و دوام امتیازات و حاکمیت خود می دانند. جنگ طالبان از جهتی ادامه قیام محافظه کارانی است که نود و چندسال قبل در برابر جریان آزادی خواهی به کمک همسایه جنوبی آن وقت ما (هند بریتانوی) راه انداختند. در لویه جرگه ای که امان الله خان بعد از سفرش برگزار کرده بود، تلاش ورزید محدودیت های سرنوشت ساز بر اشرافیت محافظه کار وضع کند، اما آنان حامی قوی داشتند و بازی را به ضرر لیبرال ها تغییر دادند. این جا تعدادی از فیصله های جرگه را که در سخنرانی پایانی شاه امان الله ذکر شده است شریک می کنم، تا ببینید آن شکست چگونه تا امروز از ما قربانی می گیرد:

الف) وضع محدودیت بر اشرافیت

- ۱- صلاحیت عفو مجرمان به بهانه توبه و صلاح منع شد و این صلاحیت صرفاً به پادشاه اختصاص داده شد. پیش از آن احتمالاً حکومت های محلی و محاکم این صلاحیت را داشته اند و متنفذان از آن برای فرار از قانون استفاده می کرده اند.
- ۲ - نمایندگان اشرافیت فیودالی و مالداران در جرگه خواسته بودند که مواشی هر سه سال شمار شود، اما دولت نپذیرفت و شمار هر ساله مواشی (به خاطر مالیات) تصویب شد. این کار تلاش اشراف را برای گریز از مالیات خنثی کرد.

۳ - مدت عسکری از دو سال به سه سال افزایش یافت و قبول وجه بدل (خرید مدت) عسکری نیز منع شد. در نتیجه فرزندان اشراف و خان‌ها مجبور بودند که مثل دیگران سه سال عسکری کنند و هیچ کسی به دلیل داشتن پول یا موقف از عسکری معاف نمی‌شد.

۴ - تمام نشان‌ها به‌جز نشان‌های استقلال حربی لغو شد. این کار به سود اشرافیت و بیروکرات‌ها نبود و جایگاه تشریفاتی و اجتماعی آنان را تحدید می‌کرد.

۵ - رتبه‌های ملکی و القاب سردار، جلالت‌مآب، صاحب معظم، محترم، عالی‌شان و امثال آن لغو شد. نمی‌دانم پیش از آن رتبه‌های ملکی چگونه رایج بوده است، اما از لغو این القاب آشکار است که خان‌ها، مأموران بلندپایه، سردارها و متنفذان این تصمیم را علیه جایگاه و مقام خود تلقی کرده بودند.

۶ - صلاحیت لویه جرگه به شورای ملی انتقال داده شد و فیصله گردید که هر پنج سال یکبار لویه جرگه به‌قسم مهمانی برای ملاقات و شرفیابی به حضور شاه برگزار شود.

ب) وضع محدودیت بر ملاهای دست‌نشانده

۱ - ملاها برای تدریس در مدارس و موعظه باید امتحان دولتی را سپری می‌کردند. ملاهائی که از این امتحان کامیاب بیرون نمی‌شدند حق ملانی را نداشتند. این کار برای کنترل ملاهای سرکش و جاسوسان خارجی اقدام مؤثر بود.

۲ - کار و زندگی ملاهای دیوبندی در افغانستان منع شد و آن‌عه ملاهای دیوبندی که تا آن وقت در افغانستان بودند، قرار شد در جایی که دولت تعیین می‌کرد، امرار حیات کنند. دیوبندی‌ها متهم به تبلیغ تندروی و وابستگی به انگلیس بودند.

ج) برای کنترل فساد در ادارات نیز تدابیری سنجیده شد:

۱ - تصویب شد که معاش مأموران باید در حدی باشد که مصارف دوران مأموریت‌شان را کفایت کند.

۲ - فیصله شد که هر مأمور باید جدول مصارف و عواید داشته باشد تا میزان درآمد و مصرفش مدام کنترل شود.

۳ - فیصله شده بود که هر مأمور باید در شروع کار مأموریت دارائی خود را ثبت کند.

۴ - بالای مأموران بلندپایه در داشتن خدمه و نوکر محدودیت وضع گردید.